

Riksarkivet

Kilder og forslag til emner til bacheloroppgave

For å studere originalt arkivmateriale fra Riksarkivet må studentene benytte vår lesesal. Normal åpningstid for lesesalen er 09.00-18.30 (lør. 10.00-14.00). Studentene kan benytte egen PC og koble seg opp på vårt trådløse nettverk ved behov. Studentene kan også benytte eget digitalkamera for å ta kopier av kurant kildematerialet. Riksarkivet tar også imot kopibestillinger mot et ekspedisjonsgebyr på kr. 25,- pr. bestilling og kr. 2,- pr. kopi (studentpris).

I hele lesesalens åpningstid er veiledningsskranken betjent. Disse vil kunne veilede studentene på stedet når det gjelder å finne fram til riktig kildemateriale, og i en viss utstrekning tolking og veiledning i materialet.

De fleste arkivkatalogene er tilgjengelige på Felleskatalogen på våre hjemmesider:

www.arkivverket.no/arkivverket/kilder/oversikt/internett/felleskatalogen.html

a) "Kvinnelige fanger på begynnelsen av 1900-tallet"

Kilder:

- ✓ *Landsfengselet for kvinner* (En lite brukt, men informativ kilde. Her vil man finne stoff både i selve fangeprotokollene, i møteprotokoller, bøker etter skolen og presten m.v.)
- ✓ *Justisdepartementet. Fengselsstyret del 1 og 2*

b) "Offentlige bygg"

Kilder:

- ✓ *Revisjonsdepartementet 6. Kontor* (Her vil man kunne finne eldre regnskaper etter offentlige bygninger som Slottet, flere departementsgårder og Stortinget. Her kan man sannsynligvis finne bygningsregnskaper og interiørregnskaper. Videre vil man finne regnskapene fra Nasjonalgalleriet og Historisk museum med fortegnelser over innkjøp. Dette kan være en god kilde til å belyse museenes oppbygging i de tidligste år)

c) "Distriktsutvikling"

Kilder:

- ✓ *Norges Kommunalbank 1924-2000* (Statlige tilskudd kombinert med lån fra Norges Kommunalbank var sentrale virkemidler i myndighetenes distriktspolitikk gjennom mesteparten av 1900-tallet. Opparbeiding av boligsektoren, bygging av skoler, regionale vekstsentra, kraftutbygging, etter hvert sosial boligbygging, sykehus og pleiehjem/gamlehjem. Fra 1970-årene – miljøvern med bygging av destruksjonsanlegg for søppel og vann- og avløpsanlegg)

d) "Innredning, hygiene"

Kilder:

- ✓ *Privatarkiv Nanna Broch* (Inneholder mye informasjon om Østkantutstillingen. Den tok opp forskjellige emner som enkel og pen innredning, hygiene og lignende. Materialet kan brukes i flere sammenhenger)
- ✓ *Justisdepartementet og Sosialdepartementet – medisinalinnberetninger* (Disse kan gi emner til flere oppgaver innenfor områder som omfatter syn på helse og sykdommer m.m.)
- ✓ *Sosialdepartementet, 2. medisinalktr. – helseforskrifter* (Kommunene sendte helseforskrifter til godkjenning. Disse kan brukes i tilknytning til medisinalinnberetningene)

e) "Barn og arbeid"

Kilder:

- ✓ *Folketelling 1900, Kristiania, eske 116, legg V* (Søsknene Arthur Gustav og Anna Josefine i Sandakerveien måtte tidlig ut i arbeidslivet. Begge jobbet på såpefabrikk da de var hhv. 12 og 15 år gamle)
- ✓ *Rikstrygdeverket, Industriskadetrygden, boks 2* (Olga Christophersen arbeidet på Christiania Seilduksfabrikk. Hun var bare 15 år i 1895 da hun fikk knust to fingre og måtte amputere)
- ✓ *Privatarkiv Institutt for sammenliknede kulturforskning, Seterbruk, boks 37, Indre Sunnmøre* (Barn var gjetere. Inne i fjordene på Sunnmøre kom husmannsgutter over fjellet fra Gudbrandsdalen for å ta jobb som gjetere)

f) "Boligjenreisningen etter annen verdenskrig"

Kilder:

- ✓ *Forsynings- og gjenreisningsdepartementet*
- ✓ *Kommunaldepartementet. Boligdirektoratet*
- ✓ *Brente steders regulering* (godt billedarkiv som viser typehus og utkast til slike)

g) "Innredning av norske hjem 1940-1945"

Kilder:

- ✓ *Justisdepartementet. Tilbakeføringskontoret – bomapper*

h) "Navnetradisjoner knyttet til maritim materiell kultur"

Kilder:

- ✓ *Fyrdirektoratet* (Navn på fyr, fyrlykter og fyrskip)
- ✓ *Finansdepartementet – tollregnskap* (Navn på fartøy)
- ✓ *Fiskeridepartementet, sjøfartsdirektoratet* (Navn på fartøy)

i) "Barns syn på omverdenen"

Kilder:

- ✓ *Norsk rikskringkasting, Fjernsynets opplysningsavdeling, serie Fa "Nærsynet"*
(Programserien fokuserte på barn og deres syn på omverdenen)

j) "Arbeidsliv"

Kilder:

- ✓ *Arbeidstilsynet* (Arkivet dekker hele 1900-tallet. Aktuelle tema kan være synet på arbeid, synet på ulike grupper av arbeidstakere, arbeidsinnvandring, vilkår og vern for ulike grupper)

Ulike privatarkiver som kan egne seg:

Privatarkiv Frants Beyer (Arkivet inneholder brev fra Edvard Grieg med kommentarer 1872-1907. Videre finnes "Sølvbryllupsmappen" som inneholder bidrag fra Beyers venner til hans sølvbryllup. Mappen inneholder også komposisjoner, dikt og originaltegninger)

Privatarkiv Torolf Prytz (Arkivet inneholder deler av firmaets sakarkiv og regnskap, trykksaker m.m. Dessuten finnes et omfattende foto- og tegningsmateriale som dokumenterer firmaets produksjon)

Privatarkiv Institutt for sammenliknende kulturforskning (I 1975 vedtok IFSK å avlevere arkivet etter Bondesamfunnsavdelingen til Riksarkivet. Det er senere supplert med en tilvekst i 1998. Materialet omfatter manuskripter, svar på spørrelister, fotografier, kart og lydband fra de tre landsomfattende undersøkelsene om seterbruket, gardssamfunnet og gardsskipnaden i Norge. Arkivet inneholder også instituttets administrative arkiv i form av møtebøker og referater, kopibøker og journaler, sakarkiv og regnskap. En del beretninger samt materiale vedr. flere utvalg finnes også)

Privatarkiv Gunvor I. Trøtteberg (Arkivet er ordnet i to hovedserier med mange underserier. Serie F omhandler manuskripter og forarbeider til avhandlingen om bygdedrakter i Hordaland, samt en del mindre arbeider. Serien inneholder fotografier, tegninger, skisser, akvareller, mønstre samt trykkprøver. Det finnes også mange manuskripter (publiserte og upubliserte) og annet arbeid som omhandler ulike klesplagg, drakter, råmaterialer samt skikker. Serie G består av grunnlagsmateriale til draktavhandlingen og inneholder reiseberetninger, tegninger og mønstre, fotoarkiv med notater samt negativer. Bilde- og fotoarkivet er geografisk og tematisk ordnet, og har for det meste motiver hentet fra Hordaland)

Privatarkiv Foreningen brukskunst (Det avleverte arkivmaterialet er hovedsaklig fra 1970-80 og -90-årene. Noe utstillingsmateriale m.m. er fra 1960-årene, fra tidligere perioder er det kun bevart årbøker/årsberetninger og styreprotokoller, samt mye fotomateriale. Arkivet er ikke ordnet etter noen arkivnøkkel, og det er preget av å være samlet av forskjellige personer. Det ferdige arkivet er blitt ordnet etter arkivfaglige kriterier)

Privatarkiv Norsk film (Arkivet består av ulike serier med journalregister og journaler, sakarkiv etter ulike arkivnøkler, korrespondanse, manuskripter med for- og etterarbeider, driftsmøter, avtaler, innspillingstall, Marcusfilm AS, foto og referansemateriale. Sakarkivene inneholder arkivmateriale om spillefilm- og kortfilmproduksjon og distribusjon, men også saker fra styrende organer, eiendomssaker, byggesaker, økonomi og personalsaker er arkivlagt i sakarkivet)

I tillegg arbeider vi med tre formidlingsprosjekter der vi benytter oss av kilder som også kan være relevante i forhold til mulige bacheloroppgaver:

Norge i 1743 –

Prosjektet tar utgangspunkt i Riksarkivets utstilling "Norge i 1743" som åpnes 14. november 2009. Utstillingen vil vise originaldokumenter fra den store empiriske undersøkelsen foretatt av Danske Kanselli dette året. Dokumentene er innlånt fra det Kgl. Bibliotek i København. Hensikten med undersøkelsen var å få en oversikt over det topografiske Norge med dets næringsliv, ressurser, innbyggere, folkeliv og "merkverdigheter". De 43 spørsmålene i undersøkelsen ble besvart av fogder, prester og amtmenn som innehadde stillinger i ulike landsdeler. Planen var at svarene skulle bidra til "en fuldstændig Landbeskrivelse over Kongens Riger og Lande". Utstillingen vår vil bli presentert i Riksarkivets Skattkammer, et spesiallaget utstillingslokale for kulturarvskatter, og inneholde supplerende originalmateriale fra Riksarkivets magasiner som kommenterer situasjonen i landet i 1743. Utstillingen baserer seg på Riksarkivets kildeutgaver "Norge i 1743" i fem bind. En mulig bacheloroppgave må ta utgangspunkt i de trykte kildeutgavene.

Norge og koloniene – Tollregnskaper (eksport og import), og privatarkiv.

Privatarkiv PA-0003 Anker, herunder Peter Anker: Peter Anker (1744-1832) var fra 1773 konsul i Hull, senere London, med særlig oppgave å arbeide for norsk trelasteksport og rapportere hjem om industritekniske nyvinninger i Storbritannia. Som en påskjønnelse for denne innsatsen ble han i 1786 utnevnt til dansk guvernør i Trankebar i Ostindia. I 1806 forlot han Ostindia og bosatte fra 1808 i Norge, på gården Øraker ved Christiania. Han deltok i møtet på Eidsvoll i februar 1814 og ble senere sendt til London for å bistå broren Carsten Anker i hans arbeid der.